

Motion till riksdagen 2023/24:2683

av **Fredrik Olovsson m.fl. (S)**

Statliga bolag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ägarstyrningen av Vattenfall AB och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om valberedningsarbetet i de statliga bolagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkalla bemyndigandet att sälja Lernia AB och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkalla bemyndigandet att sälja Aktiebolaget Svensk Bilprovning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den statliga bolagsportföljen utgör en viktig del av svenska statens tillgångar och ger avkastning till nytta för medborgarna. Statliga bolag verkar inom en rad centrala områden. Det gäller inte minst bolag som berörs av den gröna omställningen. Bolag med statligt ägande arbetar för att ligga i framkant inom hållbart företagande och genomför kontinuerligt en rad satsningar som syftar till att säkerställa deras framtid i en hållbar värld.

Det är av stor vikt att regeringens arbete med att tillse att bolagen har kompetenta styrelser genomförs med stor noggrannhet. Varje nominering ska utgå ifrån kompetensbehovet i respektive styrelse och att sammansättningen har kunskap och kompetens som är relevant för bolaget även när det utvecklas när omvärlden förändras. Bolag med statligt ägande ska vara ledande i den gröna omställningen.

För att säkerställa att den kompetens finns som krävs för att fatta nödvändiga beslut bör regeringen säkerställa att styrelseledamöter för dessa bolag har relevant kunskap om de utmaningar som följer av klimatomställningen. Förslagen på detta område som fördes fram i utredningen om finansieringen av näringslivets klimatomställning (pm

Finansiering av näringslivets gröna omställning) är viktiga att regeringen implementerar i valberedningsarbetet.

Ett statligt bolag med en central roll för den gröna omställningen och den pågående elektrifieringen av Sverige är Vattenfall AB. Utgångspunkt för regeringens bolagsstyrning är den svenska bolagsstyrningsmodellen. Det innebär bland annat att de bolag som ägs av staten styrs associationsrättsligt på samma sätt som privatägda bolag med bolagsstämman som det högsta beslutande organet. Det innebär också att styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter och att det är styrelsens ansvar att fastställa mål och strategi för bolagets verksamhet medan bolagets ledning sköter den operationella driften. Bolag med statligt ägande lyder som utgångspunkt under samma lagar och regler som privatägda bolag. För 2023 har enligt medieuppgifter en styrgrupp för Vattenfall AB med partiföreträdare utanför regeringskretsen bildats. Uttalanden från politiska företrädare från Sverigedemokraterna har indikerat att gruppens arbete inte ligger i linje med statens beslutade ägarpolicy. Vi menar att det är av stor vikt att styrningen av Vattenfall AB är professionell och i linje med beslutad policy och att detta ska ges regeringen tillkänna.

Lernia AB är en av Sveriges ledande matchningsaktörer med tjänster inom vuxenutbildning, bemanning, rekrytering, matchning och omställning. Med ett brett tjänsteutbud arbetar bolaget med att tillgodose kompetensbehov på hela arbetsmarknaden. Lernia har verksamhet på cirka 60 orter över hela Sverige och är auktoriserat som bemannings-, utbildnings-, rekryterings- och omställningsföretag av respektive branschorganisation. Lernias tjänster är riktade såväl till individer som till kunder inom privat näringsliv och offentlig sektor. Under 2021 var Lernia den tredje största aktören inom bemanning i Sverige och den största aktören inom segmentet bemanning av yrkesarbetarkonsulter.

Riksdagen bemyndigade i december 2012 regeringen att avyttra statens aktier i Lernia. Vi menar att så inte bör ske då bolaget nu kan bli en viktig aktör i den gröna omställningen. Frågan om ett samhällsuppdrag till bolaget kopplat till detta bör snarast lyftas. Inriktningen borde då vara bristyrken där det krävs yrkesutbildning. I regioner där svårigheterna är stora att hitta kompetens till följd av industrins omställning och stora investeringar skulle ett sådant uppdrag kunna få särskilt positiva effekter. Riksdagen bör därför återkalla bemyndigandet att sälja Lernia.

Ett annat bolag där det finns bemyndigande om utförsäljning är Aktiebolaget Svensk Bilprovning. Bilprovningen bedriver sedan 2013 en affärsmässig verksamhet på en avreglerad marknad. Under 2021 lade Bilprovningen ner den mobila bilbesiktningen som betjänat sju orter i glesbygd i drygt 15 år. Vi menar att en för medborgarna så central service, som utgår från samhällsliga krav på säkerhet och utgör myndighetsuppdrag, måste finnas tillgänglig i hela landet. Det bör därför övervägas om ett samhällsuppdrag bör knytas till bolaget. Ett alternativ kan vara att besiktningsverksamheten i Sverige återregleras. Aktiebolaget Svensk Bilprovning bör hur som helst inte vara föremål för utförsäljning och bemyndigandet tas tillbaka.

Fredrik Olovsson (S)

Monica Haider (S)

Mattias Jonsson (S)

Marianne Fundahn (S)

Isak From (S)

Aida Birinxhiku (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)